

18-24 Yaş Aralığındaki Gençlerin İklim Değişikliğine İlişkin Düşüncelerinin Değerlendirilmesi: Sinop Gençlik Merkezi Örneği

Abdullah Işık¹ , Zeynep Ulus^{2,*}

¹ Sinop Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet, Sinop, Türkiye.

² Sinop Üniversitesi, Disiplinlerarası Çevre Sağlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Sinop, Türkiye.

* Corresponding author (Sorumlu Yazar): Z. Ulus, e-mail (e-posta): zeynepulus07@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın genel amacı; Sinop ilinde yaşayan ve Gençlik Merkezinden yararlanan 18-24 yaş aralığındaki gençlerin İklim Değişikliğine ilişkin düşüncelerinin saptanması ve değerlendirilmesidir. İklim değişikliği bilindiği üzere pek çok sorunu beraberinde getirmektedir. Bu sorunun çözümünde ise yapılabilecek çok fazla seçenek vardır. Çocukluktan itibaren bilinç eğitimleri, uygulamaları bunlardan bazılarıdır. Pek çok araştırma çocukken çevre bilinci kazanmış bireylerin, ileriki hayatlarında daha bilinçli olduklarını göstermiştir. Nitekim bu çalışmada da bu sonucu görmek mümkündür.

Veriler yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmada bireylerin çevre bilinci, iklim değişikliği, küresel ısınma gibi kavramlar hakkında bilgi sahibi olduğu, ekolojik ayak izi, ekolojik okuryazarlık hakkında ise hiçbir katılımcının cevabı olmadığı görülmüştür. Son olarak katılımcıların %90'ı mevcut yasa ve yaptırımların yeterli olmadığını belirtmiştir. Ulaşılan bilgilere göre, bireylerin zamanının çoğunu geçirdiği bölge, çevresindeki öğretmenler ve yayın kuruluşları bilinç düzeylerini etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevre Bilinci, Çevre Sağlığı, Ekoloji, İklim Değişikliği

Dipnot: Bu makale 17-19 Haziran 2021 tarihleri arasında düzenlenen Uluslararası Avrasya Sağlık Bilimleri Kongresinde özet bildiri olarak sözlü sunulmuştur.

Evaluation of the Thoughts of Young People Between the Ages of 18-24 on Climate Change: the Example of Sinop Youth Center

ABSTRACT

The general aim of this study is to determine and evaluate the thoughts of young people living in Sinop province in the range of 18-24 about "climate change". Climate change, as it is known, brings with it many problems. In solving this problem, there are many options that can be made. Consciousness trainings, practices starting from childhood are some of them. Many studies have shown that individuals who gained environmental awareness as children are more conscious in their future lives. As a matter of fact, it is possible to see this result in this research.

Data was collected by semi-structured interview method. The study found that individuals had knowledge about concepts such as environmental awareness, climate change, global warming, and no participants had answers about ecological footprint and ecological literacy. Finally, 90% of respondents stated that existing laws and sanctions were not enough. According to the information obtained, the region where individuals spend most of their time, tutorials and publishing organizations around it affect their level of consciousness.

Keywords: *Environmental Awareness, Environmental Healt, Ecology, Climate Change*

Footnote: *This article's abstract was presented as oral presentation at the International Eurasian Health Sciences Congress held between 17-19 June 2021.*

Makale Bilgisi / Article Info

Alınış tarihi
Received date : 29.06.2021

Düzeltilme tarihi
Revised date : 15.09.2021

Kabul tarihi
Accepted date : 16.09.2021

Atıf için
How to Cite

Işık, A. ve Ulus, Z. (2021). "18-24 Yaş Aralığındaki Gençlerin İklim Değişikliğine İlişkin Düşüncelerinin Değerlendirilmesi: Sinop Gençlik Merkezi Örneği", *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 2021: 126-140.

---

1. GİRİŞ

Çevre; insanların ve diğer canlıların karşılıklı olarak etkileşim içinde bulunduğu, biyolojik, kimyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel bütün faaliyetlerini sürdürdüğü ortamların tümüdür (Daştan, 1999; akt. Erökten, 2015). Canlıların yaşaması için elzem bir yeri olan çevrenin, zamanla uygulanan yanlış yöntemler nedeniyle hızla yok edilmeye başlandığını görmekteyiz. Bu durum günümüzde canlı hayatını tehdit eder duruma gelmiştir (Erökten, 2015).

Çevrenin korunmasındaki duyarsızlık bu şekilde devam edecek olursa, dünya daha pek çok sorun ve felaketle karşı karşıya kalacaktır. Bu sorunların ana sebebinin ise hızlı sanayileşmeye bağlamak mümkündür. Bunun yanı sıra yapılan araştırmalar gösteriyor ki; bu bilincin çocuklukta kazandırılması gelecek nesilleri olumlu etkilemektedir.

Çevre sorunu, tüm canlıların hayat kalitesinde ve davranışlarında olumsuzluk oluşturan olguların tümüdür (Erten, 2006). Çevre sorunlarını önleme noktasında pek çok çözüm yolları öneriliyor olsa da bunlar içinde en kayda değer olan; sorun daha ortaya çıkmadan önlenmesidir (Şimşekli, 2003). Tüm bu çevre sorunlarının çözüme ulaşabilmesi için çevre bilinci oluşturmak elzem bir hareket olacaktır. Dünya nüfusu hızla artmaktadır. Artan nüfusla birlikte talepler de aynı şekilde her geçen gün artmakta ve çeşitli sorunlar oluşmakta, çevre sorunları da bunların içinde yer almaktadır (Baykal ve Baykal, 2008). Günümüz şartlarında insan sorunlarını ve çevre sorunlarını ayrı düşünmek imkansızdır (Gül, 2013).

Günümüzde endüstrileşme ile kentleşme oranı da artmıştır ve bireyler zamanının çok fazla bölümünü kapalı alanda geçirmektedir (Soysal ve Demiral, 2007). Sanayileşme ile insan gücünün yerini makinelerin almasıyla endüstri toplumları oluşmaya başlamış, bu da kentlere göçü arttırmıştır (İbret ve Aydınözü, 2009). İnsanlar sağlıklarının yapı içindeki havadan etkilendiğini farkına vardığında çeşitli çözüm yolları aramaya başlamıştır (Vural ve Balanlı, 2005). Kapalı ortamlarda hava kalitesi, içerdeki nesne ve mobilyalardan, yapıda kullanılan malzemelerden ve dışardan içeriye giren katı ve gaz maddelerden etkilenmektedir (Öztürk ve Düzovalı, 2011).

Havada bulunan kirleticiler, belirli bir sınırı aştığı zaman canlı, cansız tüm varlıklar için tehlikeli ve zararlı hale gelmektedir (Sümer, 2014). Son yıllara bakacak olursak gelişmekte olan ülkelerden biri olan Türkiye’de havanın kalitesi endişe verici hallere ulaşmıştır (Özşahin vd., 2016). Sanayiden kaynaklı atıklar su, toprak, kara, hava kalitesini değiştirmekte bu durum da canlılar üzerinde zararlı etki yapmaktadır (Elkoca, 2003). Geçmiş yıllarda çoğu insan hava kirliliği nedeniyle yaşamını yitirmiştir, günümüzde ise hava kirliliği pek çok kronik hastalığa sebebiyet verebilmektedir (Alkan, 2018: 643).

Su, canlıların yaşamı için gerekli olan öğelerden biridir. Üretim ve tüketim teknolojilerindeki artış, çevrenin kirlenmesine neden olmaktadır (Yılmaz ve Yanarates, 2020). Kullanılabilir ve temiz suya olan ihtiyaç her geçen gün arttığı için su kirliliği hayati önem taşımaktadır (Özdemir ve Uçar, 2006). Tümer (2017:25) su kirliliğinin, pek çok tatlı su ve göllerine sahip Türkiye için değil, tüm dünya için ciddi bir çevre sorunu olduğuna değinmektedir. Pandey (2006) sulardaki hızlı kirlenmenin nedenlerini artan endüstriye, kanalizasyon atıklarına ve nükleer santrallerden çıkan endüstriyel maddelere bağlayarak açıklamaktadır. Bununla birlikte dünyada milyarlarca insanın temiz içme suyuna ulaşamadığına ve bu nedenle de pek çok hastalığa maruz kaldığına değinmektedir.

Su kirliliğine neden olan etmenlerden biri de tarımsal kaynaklardan ortaya çıkan kirliliktir (Dowd vd., 2008). Dowd ve diğerleri (2008) Amerika Birleşik Devletleri’nin Kalifornia eyaletinde bir araştırma yapmış ve çalışma sonucunda yerel ve federal alanlarda pek çok politika yapılabileceğine değinmiştir. Örneğin federal ve eyalet yönetimlerinin ortak bir şekilde yeşil politikalara yönelmesi gerektiğini

bildiren araştırmacı, idari yönetimler bünyesinde çevre gönüllüleri ile doğrudan koordinasyon halinde olan birimlerin kurulmasını önermiştir.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın da 2016 verileriyle hazırladığı rapora göre, su kirliliği çevre sorunları arasında ilk sırada yer almaktadır. Yine raporda su kirliliğinin nedenlerinden bahsedilmiştir. Bunlar; sanayileşme, evsel atıklar, sanayi kaynaklı atık sular, gübrelerden kaynaklı atıklar, tarımsal ilaçlama ve gübreleme, plansız kentleşmedir. Raporda yine pek çok sorundan bahsedilmekte ise de en temel sorunlar bunlardır.

Cansaran (2019) endüstriyelleşme ve kentleşmeye bağlı olarak pek çok çevre sorununun ortaya çıktığını ve bu konuda bazı önlemlerin alınmasının elzem olduğunu belirtmiştir. Zira her kirlilik başka bir kirliliğe de sebebiyet verebilmektedir. Bu noktada özellikle kömür yataklarının yoğun olduğu yerlerde asit yağmurlarının yağması, düzensiz kentleşmeye ve çevre bilincinden yoksun toplumsal grupların artması ile su kirliliğinin hızla gerçekleşmesi örnek olarak verilebilir.

Gürültü de diğer tüm çevre sorunlarının içinde sayılsa da kitaplarda ya hiç bahsedilmemekte ya da genel bir ifade ile değinilmektedir. Tabii bu konuda gürültünün yüksekliğinin ya da düşüklüğünün ölçütünün kime göre neye göre olacağını tutarlılık göstermemesi çok doğaldır. Zira bir kişinin gürültü olarak algıladığı ses diğerlerine göre gürültü olarak algılanmayabilir (Sezgin ve Mutlu, 2017: 678).

Kılıç ve Adalı (2020), Bursa özelinde, Pazar yerlerindeki gürültü kirliliği temasında bir takım ölçümler yapmış ve bazı sonuçlara ulaşmıştır. Yapılan ölçümler nedeniyle özellikle akşamları Pazar yerlerinde beklenenin üzerinde bir gürültü ortaya çıktığı görülmüştür. Bunun sonucunda da halkın bilinçlendirilmesi, gürültüyü azaltmak için gerekli yerlere otopark yapılması ve hassas alanlardan uzakta Pazar inşaatlarının yapılması gibi çözümler tavsiye etmişlerdir.

Kılıç ve Tuluç (2020) Kocaeli ili örneğiyle de alışveriş merkezindeki gürültü kirliliği seviyesi üzerinde çalışma yapmışlar ve alışveriş merkezindeki en gürültülü bölümlerin çocuk oyun alanları ve tiyatro kısmı olduğu belirlenmiştir. Araştırmacılar bu noktada da bölümlerin ayrılmasını tavsiye etmişlerdir. Ek olarak gürültü kirliliği pek çok sağlık sorununa yol açabilmektedir. Öyle ki uykusuzluk; dikkat eksikliği, sosyal davranışlarda problemler, hipertansiyon ve psikolojik sorunlara neden olmaktadır (Stansfeld ve Matheson, 2003).

İnsan hayatı ve çevre sağlığı için bir diğer önemli sorun ise toprak kirliliğidir. Toprak, canlı yaşamında hayati önem arz etmektedir. Toprağın küçücük parçasında bile binlerce canlı yaşamaktadır. İnsanlar topraktan pek çok farklı şekilde yararlanmaktadır. Kentleşme, sanayileşme, şehirlerin büyümesi gibi nedenlerden ötürü toprak aşırı işlenmekte, kimi zaman da dönüşü olmayan şekilde kaybedilmektedir (Karaca ve Turgay, 2012).

Toprak kirliliğinin kategorik incelemesi yapıldığında yaygın olan kirlilik kaynakları 4 grupta ele alınmaktadır;

1. Endüstriyel kirleticiler
2. Nükleer kirleticiler
3. Tarımsal kirleticiler
4. Belediyeye ait kirleticiler (Alloway, 1995; akt. Algan ve Bilen, 2005).

Eğer toprağın bozulmasına dikkat edilmezse organik kirleticiler, pestisitler ve ağır metallere maruz kalma sonucu sözde "kimyasal bomba" meydana gelebilir (Stojic, vd., 2017).

İklim değişimi geçmişte, bugün de ve gelecekte dünya üzerinde yaşayan tüm canlıları etkilemekte ve doğanın dengesini bozmaktadır. Doğanın bozulması, içinde yaşayan tüm canlı varlıkların değişimini ifade etmekte iken biyoçeşitlilik, ekosistem hizmetleri, insan refahı ve sağlık konularında da ciddi kayıp

anlamına gelmekte (Akyol ve Örucü, 2019). Bugün hemen hemen bütün iklim alanında çalışan uzmanlar tarafından, dünya iklimi sisteminde bir değişiklik ve bozulma olduğu kabul edilmektedir (Öztürk, 2002).

Genel bir yaklaşımla iklim değişimi, iklim koşullarındaki küresel ve çok önemli etkileri bulunan, uzun süreli ve yavaş yavaş gelişen değişimler olarak tanımlanabilir (Türkeş, 1997). İnsanların daha sağlıklı ve iyi koşullarda yaşamlarını devam ettirebilmeleri için gerek ulusal gerekse de global pek çok kurum, sivil toplum kuruluşu, merkezi yerel yönetimler ve organizasyonlar iklimde meydana gelebilecek değişimleri ve etkileri doğru saptanabilmesi için farklı şekillerde ve metotlarda çaba sarf etmektedirler (Demircan vd., 2014).

Dünyanın başlangıcından bugüne insanoğlu sorunlarla karşılaşmıştır. Bu sorunlar bazen doğanın kendi döngüsünden kimi zaman da insanoğlunun faaliyetleri sonucunda oluşmaktadır (Karakaya ve Sofuoğlu, 2015). Dünyada bir iklim değişikliği olduğunu hemen hemen tüm iklim bilimciler kabul etmektedir. Doğadaki dengenin bozulmasına neden olan insanların bilinçsiz davranışları ve faaliyetleri sonucunda küresel ısınmaya bağlı iklim değişimlerinin yaşanmasına kesin gözüyle bakılmaktadır (Öztürk, 2002). Türkeş'e göre küresel iklimdeki değişiklikleri yönlendiren kuvvetler şunlardır; sera etkisi, sera gazı birikimindeki değişimlerin boyutları, sülfat parçacıklarının küresel iklim üzerindeki etkisi ve güneş ışınımındaki değişiklikler. (Türkeş, 2000).

İklim değişikliği son yıllarda insanlığın bilemeyeceği boyutlarda farklılaşmalarla cereyan etmektedir. Hayatın her alanını etkileyen iklim değişikliklerine, insan alışkanlıklarında da kökten bir değişim yaratmaktadır. Hava, "yeryüzünün herhangi bir yerinde ve herhangi bir anda yaşanan ya da gözlenen atmosferik olayların tümü" dür. İklim, "yeryüzünün herhangi bir yerinde uzun yıllar boyunca yaşanan ya da gözlenen tüm hava koşullarının ortalama özelliklerinin yanı sıra, onların oluşma sıklıklarının zamansal dağılımlarının, gözlenen ekstrem (aşırı, uç) değerlerin, şiddetli olayların ve tüm değişkenlik tiplerinin biresimi" biçiminde tanımlanır (Türkeş, 2001). İnsanlığın yüzyıllar boyunca barınma, beslenme ve enerji kaynakları gibi hayati, temel nitelikli ihtiyaçlarını iklim ve çevre koşulları etrafında şekillendirdiğini aşıkardır. İnsan sağlığı, refahı ve planlamaları, hava ve iklim tarafından etkilenen en birincil konulardır. İklim değişikliğine baktığımızda, kavramsal çerçevesini, iklimin ortalama durumunda ya da onun değişkenliğinde onlarca ya da daha uzun yıllar boyunca süren istatistiksel olarak anlamlı değişimler olarak tanımlayarak çizebiliriz. Dolayısıyla iklim değişikliği ve çevre kirliliği ile mücadele çevre sağlığı ve akademik yazın için oldukça önemlidir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu çalışma Sinop ilinde yaşayan ve Sinop Gençlik Merkezinden faydalanan 10 gencin (3 kadın, 7 erkek) katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Sinop Gençlik Merkezinden yararlanan gençlere araştırma ile bilgi verilmiş ve katılımın gönüllülük ilkesine göre gerçekleşmesi sağlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenolojik yaklaşım benimsenmiştir. Dolayısıyla fenomenolojik yaklaşım zeminin de belli alan ve sektöre yoğunlaşma, belirli bir şehre odaklanabilme, fenomen takipçilerin daha orijinal gözükmesi, daha yüksek birleşme oranlarına ulaşma ve maliyetin daha ucuz olması gibi avantajlardan faydalanırken; daha dar örnekleme sahip olma gibi dezavantajlar göze alınacaktır. Nitel araştırma, sosyal fenomenleri kendi doğal ortamlarında derinlemesine anlamaya çalışan bir natüralist araştırma sürecidir. Sosyal fenomenlerin "ne"sinden ziyade "neden"ine odaklanır ve günlük yaşamlarında anlam yaratan ajanlar olarak insanların doğrudan deneyimlerine dayanır. Nitel araştırmacılar, mantıksal ve istatistiksel prosedürlerden ziyade, biyografi, vaka çalışması, tarihsel analiz, söylem analizi, etnografi, temellendirilmiş teori ve fenomenoloji dahil olmak üzere insan fenomenlerinin

incelenmesi için çoklu sorgulama sistemleri kullanır. Fenomenoloji ise, “ne kadar” ve “kaç” gibi sıklık veya büyüklük sorularından ziyade “nedir” sorusunu yanıtlamaya odaklandığı bir tür nitel araştırmadır. Fenomenoloji, nicel yöntemlerle ele alınmayan fenomenlerin başka bir boyutuna ışık tutan bir psikolojik araştırma yöntemidir. Nicel araştırma yöntemlerinin sorabilecekleri ve cevaplayabilecekleri sorularla sınırlı olması gibi, nitel yöntemler ve fenomenoloji de bilinçli olarak var oldukları için insan deneyimlerini araştırmakla sınırlıdır. Bu nedenle fenomenoloji, nicel yöntemlerin yerine geçen veya karşıt bir bakış açısı değildir, daha ziyade psikolojik fenomenleri daha tam olarak aydınlatmak için diğer araştırma yöntemleriyle birlikte çalışır.

Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi öncülüğünde yüz yüze görüşme yapılarak toplanmıştır. Görüşmelerin ses kayıtları yapılmış, görüşme boyunca da notlar alınmıştır. Değerlendirme sürecinde gençlerin iklim, iklim değişikliği, küresel ısınma ve çevre bilinci kavramları üzerindeki düşünceleri göz önünde tutulmuştur.

Görüşmeye, öncelikle araştırmanın amacı ve gizlilik esasları belirtilerek başlanmıştır. İlk olarak “Yaşamınızın çoğunu nerede geçirdiniz?” sorusuyla başlanmıştır. Bu sorunun akabinde “köy ve kent” gibi yerleşim yerlerinin kastedildiği açıklanmıştır. İkinci olarak “Çevre bilinci sizce nedir, nasıl olmalıdır?” sorusu sorulmuştur. 3. soru olarak “iklim değişikliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir, size ne ifade etmektedir” sorusu sorulmuş ve açıklanması istenilmiştir. Daha sonra “İklim değişikliği ve küresel ısınma gibi kavramlar hayatınıza ilk ne zaman girdi?” sorusu yöneltilmiştir. Ardından ise “Küresel ısınma ve iklim değişikliği hayatımızda neleri değiştirebilir ve hangi sorunlara yol açabilir?” denilmiş ve açıklanması istenilmiştir. 6. Soru olarak “Ekolojik ayak izi, ekolojik okuryazarlık gibi kavramlar hakkındaki bilgileriniz nelerdir?” denilerek bunların öneminin açıklanması istenmiştir. Son olarak ise “Ulusal ve uluslararası iklim ve çevre bilincini geliştirmek için ne tür faaliyetler yapılmalı, mevcut yasa ve bilincin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusu sorulmuş ve görüşme karşılıklı teşekkürle sonlanmıştır.

Çalışmada tematik içerik analizi yapılmıştır. Görüşmeye katılan bireylerin cevapları doğrudan kodlanarak öbeklere ayrılmıştır. Kodlama işlemi MAXQDA programı aracılığıyla yapılmıştır. Çalışmada katılımcıların kimliklerinin gizliliği esasına dayanarak kimlik bilgileri yerine N1,N2,...,N10 şeklinde bir tanımlama yapılmıştır.

Araştırmanın Etik Boyutu

Bu çalışmanın yürütülmesi için Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 2021-6 sayılı ve 03.02.2021 tarihli kararıyla etik kurul onayı alınmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan yetişkin bireylerden gönüllü katılım onamı alındıktan sonra veri toplama araçları uygulanmıştır.

3. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

Araştırma bulguları incelendiğinde ilk olarak araştırmaya katılan bireylerin demografik özellikleri ele alındığında, katılımcıların 7'si erkeklerden, 3'ü kadınlardan oluşmaktadır. Aynı zamanda katılımcıların tamamı bekârdır. Çalışma durumları incelendiğinde ise 8 kişinin işsiz, 1 kişinin çalışmakta olduğu ve 1 kişinin de öğrenim gördüğü belirtilmelidir. Katılımcıların yaşamlarının daha çok hangi yerleşim biriminde geçtiği sorulduğunda ise 6 kişi kırsal, 4 kişi kent cevabını vermiştir. Çalışmada bireylerin iklim değişikliğine yönelik düşünceleri ile ilgili yöneltilen sorulara verilen cevapları bazı ana tema ve alt temalara ayrılmıştır. Bu ana temalar; “köy hayatı”, “çevreye saygı”, “iklim değişikliği algısı”, “medya”, “su yokluğu”, “ekolojik okuryazarlık”, “siyasi çözüm” şeklinde sıralanabilir.

3.1. Köy Hayatı

Katılımcılara çalışmanın ana teması olan iklim değişikliği hakkındaki tutumlarını incelemek için sorulan sorulara verdikleri cevaplar incelendiğinde ise ilk olarak görüşülen gençlerden 6'sının yaşamının çoğunu köyde geçirdiği, 4'ünün ise kent ortamında yaşadığı bilgisi alınmıştır. Ancak bu noktada önemle vurgulanmalıdır ki kentte yaşadığını belirten 4 katılımcının tamamı da gerek mevsimsel gerekse hayatlarının bir kısmında köylerine gidip geldiklerini vurgulamıştır. Dolayısıyla katılımcıların tamamının çevre kirliliğinin görece az olduğu köy yerleşimleriyle bağlarının olduğu söylenebilir.

“Küçüklüğümde beri yaz tatillerine köye giderim, yani yaşamımın çoğunu kentte geçirdim ancak kısmi olarak köy hayatını da yaşadım.” [N1]

“Daha çok köyde yaşadım, köyde hayvancılıkla uğraşyoruz, bitkilerle ve hayvanlarla iç içeyiz yani...”[N6]

Aynı şekilde katılımcılar kentleşmenin yarattığı kalabalık ve sorunların da farkındadır. Zira alınan cevapların tamamında köy hayatının “dinginliğine” vurgu bulunmaktadır. Sorulan ilk soruya verilen söz konusu cevaplardan anlaşılacağı üzere ulaşılan ilk tema “köy hayatı”dır. Buna ek olarak “köy hayatının getirdiği dinlenme”, “dinginlik”, “temiz çevre” gibi alt temalar türetilebilir. Zira literatüre de bakıldığında Keeling ve Whorf'un (2005) çalışmasında özellikle kır yaşantısıyla bağlantısı olan ve bir takım nedenlerle kentsel birimlere geçen insanların, kırsal alanlara kısa süreli tatiller, hava değişimi, zihin boşaltmak ve dingin bir mola vermek amacıyla gidebildiği ve kırsal alanları “doğal” kaçış noktaları olarak gördükleri vurgulanmaktadır. Dolayısıyla araştırmadaki görüş çalışmamızdaki bulguyu destekler niteliktedir.

3.2. Çevreye Saygı

Katılımcılara yöneltilen “Çevre bilinci nasıl olmalıdır?” şeklindeki soruya verilen cevaplar incelendiğinde ise özellikle “geleceği düşünmek”, “çevreye zarar vermemek”, “düzensiz ve bilinçsiz yapılaşmalara son vermek” gibi zeminlerde ortaklaşma söz konusudur. Cevapların kodlanarak incelenmesi sonucunda ise özellikle “çevreye saygı” ana temasında buluşulduğu görülmektedir. Zira katılımcıların tamamı çevreyi yaşanan doğal alanın da ötesinde bir gelecek olarak görmektedir. Öyle ki verilen cevaplarda bu bilincin fiziki davranışlardan ziyade söz konusu saygıyla sağlanacağı belirtilmektedir.

“İnsanların doğaya saygısı olması gerekiyor aslında. En basitinden örnek vermek gerekirse çöpleri yerlere atmamız gerekiyor, yerlere tükürmememiz gerekiyor, insanları bilinçlendirmemiz gerekiyor bu konu hakkında.” [N4]

Literatüre de bakıldığında Jones ve diğerlerinin (1999) yaptığı çalışmada çevre bilincine sahip kesimlerin kişisel alandan ziyade çok daha bütünsel bir yaklaşım sergilediği ve çevreyi korumak noktasında kısa vadeli değil; uzun vadeli bir düşünce dünyasında buluştukları görülmektedir. Dolayısıyla “çevreye saygı” temasına ulaşılması ilkim değişikliğiyle ilgili bilinçteki aşamalardan ilkinde olumlu bir sonuca ulaşıldığını göstermektedir.

3.3. İklim Değişikliği Algısı

Katılımcılara yöneltilen diğer soruda ise “İklim değişikliği ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Ancak burada vurgulanmalıdır ki bu soruda bir tanımdan ziyade gençlerin iklim değişikliğini, normal yaşamlarındaki tespitleriyle anlatması istenmiştir. Bu soruya verilen cevaplarda öne çıkan konu, son yıllarda ülkemizde mevsim normallerinin dışında sıcaklık olması veya zamanında yağmayan yağmur ve kar gibi durumlar vurgulanmıştır. Dolayısıyla katılımcılar iklim değişikliğini doğrudan algılayabildiklerini belirtmişlerdir.

“Yani şu anda zaten sular çekiliyor, bilinçsizce çevre kirlendiğinde iklim değişikliğine neden oluyor yani.” [N3]

“Zaten memleketimizde görüyoruz eskisi kadar kar yağmıyor, eskisi kadar yağmur yağmıyor hani ona göre toprak ve verimlilik azalıyor. Hepsinin etkisini yaşıyoruzda görüyoruz yani.” [N7]

Cevapların kodlaması yapıldığında ise iklim değişikliğine yol açan sebepleri sayan katılımcıların buldukları ortak tema “hızlı ve bilinçsiz sanayileşme” olgusudur. Zira bunun alt temalarında özellikle “su kirliliği”, “toprak kirliliği” ve “hava kirliliği” gibi boyutlar ortaya çıkmaktadır. Literatüre bakıldığında ise Solomon ve diğerlerinin (2007) yaptığı çalışmada iklim değişikliğinin nedenleri konusunda, toplumlarda oluşan genel kanının özellikle bilinçsiz sanayileşme olarak öne çıktığı belirtilmektedir. Araştırmacılar özellikle bunun alt yapısında bilgi ve medya araçlarında sık sık gösterilen karbon salınımı, kurulan bazı sanayilere karşı halkın gerçekleştirdiği protestolar ve kapitalist çıkarların yayılmacılığının varlığını öne çıkarmaktadır. Gençlerin “sanayileşme” teması altında verdiği cevaplar da bu görüşü desteklemektedir.

“Mesela fabrika kuruluyor ve ağaçlar yok oluyor yani, kimyasal madde şey yapılıyor...” [N2]

3.4. Medya

Katılımcılara sorulan bir diğer soruda ise küresel ısınma ve iklim değişikliği kavramlarının hayatlarına ne zaman girdiği yöneltilmiştir.

“Yaklaşık 5-6 sene önce haberler sayesinde öğrendim.” [N4]

“Öğretmenlerimiz bize ilkokuldan beri bu konuda bilgi veriyordu. Şu son zamanlarda bayağı artık bilinç aklımıza işledi. İnsanlarımızın bilinçlenmesi gerekiyor yavaş yavaş.” [N7]

Katılımcıların tamamı verdikleri cevaplarda bu kavramların ilköğretim yıllarında öğretmenleri tarafından anlatıldığını açıklamıştır. Ancak burada dikkat çeken durum ise bunu kendilerinin doğrudan algılaması noktasındadır. Zira katılımcıların cevaplarında özellikle haberler, sosyal medya, sosyal projeler öne çıkmaktadır. Yani küresel ısınma ve iklim değişikliğiyle alakalı algılama durumu “medya” teması çerçevesinde güçlenmiştir. Zira bakıldığında Türkeş’in (2004) çalışmasında da küresel dünyayı ve toplumların tamamını ilgilendiren konuların daha çok popüler medya ile duyurulabileceği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla yapılan bu tespit katılımcıların cevaplarında da ortaya çıkmaktadır.

3.5. Su Yokluğu

Katılımcılara küresel ısınma ve iklim değişikliğinin yaratacağı sorunlar sorulduğunda ise öne çıkan görüş yaşanılacak su sorunudur. Dolayısıyla cevapların kodlanmasında ortaya çıkan ana tema “su yokluğu” olmuştur.

“Küresel ısınma ile birlikte mevsimsel değişimler yaşanabilir. Aşırı sıcaklarla birlikte kuraklık, yangınlar, susuzluk gibi sorunlar yaşayabiliriz.” [N1]

“Su sorunu var zaten o belli, çekiliyor sular.” [N10]

Watson'ın (2001) çalışmasında da doğanın tüm dengesinin su üzerine kurulu olduğu ve doğal bir felaketin de ilk olarak suya verilecek zarar ile başlayacağını vurgulaması söz konusu bulguyu desteklemektedir.

3.6. Ekolojik Okuryazarlık

Katılımcıların iklim değişikliği zeminindeki bilinçlerinin analiz edilmesine yönelik sorulan bir diğer soruda ise ekolojik ayak izi ve ekolojik okuryazarlık gibi kavramların anlamları sorulmuştur. Katılımcılardan 8'i kavramları açıklayamamıştır. 2 kişi ise genel olarak çevre bilincine yönelik önceki sorulara verilen benzer cevapları sunmuştur.

"Yine dijitalleşmenin getireceği bir konu sonuç olarak. Dediğim gibi bunun eğitimini güzel verdiğiniz zaman okulda çocuklara, gelecek nesiller de çevreye uygun şekilde davranır." [N2]

"Çevre bilinci dediğim gibi diğer bütün doğaya karşı olan saygıyla bağdaştırabiliriz hepsini ama akademik olarak anlamlarını bilmiyorum." [N10]

Bu noktada literatür incelendiğinde de dikkat çekici bir durum ortaya çıkmaktadır. Zira McCulloch'un (2006) çalışmasında çevresel sorunlara dair akademik incelemeler çok fazla olsa da bunun toplumlara indirgenmesi ve aynı şekilde toplumların bilinçlendirilmesi noktasında çok da başarılı olunmadığı vurgulanmaktadır. Görüşmede den edinilen cevaplar incelendiğinde gençlerin çoğunun bu konular hakkında bilgisi olmadığı görülmüştür. Yalnız 2 kişi çevre bilincini açıklamaya çalışmıştır. Diğer bireyler bilgileri olmadığını belirtmiştir.

3.7. Siyasi Çözüm

Katılımcılara yöneltilen son soruda ise "Ulusal ve uluslararası iklim ve çevre bilincini geliştirmek için ne tür faaliyetler yapılmalı, mevcut yasa ve bilincin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılar verdikleri cevaplarda yasaların yetersizliği, yeşil politikalar üretme, yatırımların yavaşlatılması, enerji politikalarının güçlendirilmesi gibi özellikle "idari" ve "siyasi" çözümlere odaklanmıştır. Dolayısıyla katılımcıların üzerinde durduğu ana tema "siyasi çözüm" zeminindedir.

"Mevcut bilinç yetersiz uluslararası olarak da bu konuyla ilgili belli bir birimin kurulup, var mı yok mu şu an tam emin değilim konuyla alakalı ama çevre bilinciyle alakalı dediğim gibi bir ortak bir uluslararası topluluk, örgüt tarzı bir şey kurulup oraya para fonu aktarıp o az önceki bahsettiğimiz iklim değişikliklerinin önlenmesi için uzun vadeli yatırımların yapılması gerekiyor." [N2]

"Mevcut yasaları yeterli bulmuyorum ama bununla ilgili bir bilgim yok. Toplumsal bilinç olarak da eğitim veriliyor ama uygulayan yok. İlkokuldan itibaren eğitim veriliyor ama hani mesela kimi insanlar yine çöp atıyor yere. Yaptırım yok." [N5]

"Bireysel bilinç yeterli değil tabi ki, ama uluslararası da ne yapılabilir bilmiyorum. Mevcut yasaların yeterli olduğunu düşünmüyorum." [N6]

Literatür zemininde bütünsel bir inceleme yapıldığında Moradi ve Tamer (2017), yaptıkları araştırmada Bursa örneğinden hareketle iklim değişikliği algısı üzerine bir takım sonuçlara ulaşmıştır. Nitekim, Bursa'nın iklim değişikliğinden etkilenme düzeyleri önemli oranda kentin planlanmasıyla ilgilidir ve bu konuda yerel yönetimlere düşen görevler mevcuttur. Turan ve Karaer (2019), Bursa Orhangazi ilçesindeki iklim değişikliği ve uyum konulu çalışmasında değişen iklim değişikliğine uyum ve önlemler konusunda belediye personeline büyük görevler düştüğünü belirtmiştir. Bu noktada çevreci bakış açısının kazanılması gerektiği vurgulanmıştır. Kaya (2018), iklim değişikliği temelinde İstanbul örneği olarak bir çalışma yapmış ve kentleşme ve sanayileşmenin aslında çevre sorunlarıyla birlikte

iklim değişikliğini de davet ettiğini, bu konuda gerekli politika adımlarının atılmasının önemi üzerinde durmanın faydalı olacağını belirtmiştir. İklim değişikliği konusunda hiçbir şehrin önlem almadan uzun süre “sürdürülebilir gelişim rotası” çizemeyeceği noktasını vurgulamıştır Gökçe, Pancar ve Türk (2018), iklim değişikliğine uyum temalı Alanya örneği çalışmasında; mevcut şartlarda adaptasyon çalışmalarına ağırlık vermek, gerekli yatırım ve düzenlemeleri yapmanın uzun vadede faydalı olacağı üzerinde durmuştur. Tam da bu noktada sosyal, kurumsal, finansal önlemlerin elzem olduğunu vurgulamıştır. Kınık ve Toprak (2015), halkın iklim değişikliği algısı üzerinde Diyarbakır’da bir alan çalışması yapmış ve benzer sonuçlara ulaşmıştır. Halkın iklim değişikliğinin varlığına kanaat getirdiği ve katılımcıların çoğunda gelecek kaygısı görünmüştür. Yine mevcut çalışmada benzer olarak katılımcılar iklim değişikliği ile ilgili terimleri ve haberleri televizyon, telefon, gazete vb. yoluyla benimsemiştir.

İncelenen bu çalışmalar göstermekte ki, bireyler iklimin değiştiğine kanaat getirmekte, gelecek kaygısı taşımakta ve bu noktada hem bireylere hem de yerel yönetimlere belli başlı görevler düştüğünü belirtmekte. Burada en önemli unsur, çevre bilincinde olan bireylerin varlığıdır. Nitekim çevre bilincine sahip olmayan bireyler çevre kirliliğine sebep olmakta bu da iklim değişimlerine ve küresel ısınmaya sebebiyet verebilmektedir.

4. SONUÇ

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, gençlerin çevre bilinci ve iklim değişikliği gibi konularda görüş sahibi olduğunu göstermiştir. Görüşmecilerin %60’ı zamanının çoğunu köy ve kırdan geçirdiğini söylemiştir. Bu durumun çevre bilinci ve doğa sevgisine pozitif etkisinden söz edebiliriz. Görüşmecilerin tamamı çevre bilinci nasıl olmalıdır sorusuna cevap vermiştir ve en fazla verilen cevap da “yerlere çöp atmak” olmuştur. Yerlere çöp atmanın verdiği zararların görünürlüğü açısından tahmin edilebilir bir cevap olmuştur. Nitekim ilkokuldan bu yana gerek öğretmenlerden gerek ana haberlerden, sosyal medyadan çokça duyduğumuz bir konudur. Görüşmecilerin yarısından fazlası “iklim değişikliği” denilince buzulların erimesini ve yağmurların azalmasını örnek göstermiştir. 2 kişi ise iklim değişikliği ve etkileri hakkında fikirlerinin olmadığını söylemiştir. Görüşmeciler iklim değişikliğini 2 farklı kanaldan öğrendiklerini belirtmiştir. Bunlar: okulda öğretmenler ve televizyon haberleri vasıtasıdır. Görüşmecilerin iklim değişikliğinin neden olabileceği sorunlara verdikleri cevaplar birbirine çok yakındır. Toprak sorunu, su sorunu, bedensel bozulmalar, mevsimsel değişimler konusu etrafında cevaplar toplanmıştır. Bireysel ve toplumsal görevlerimizin neler olduğu sorusuna ise tüm katılımcılar fikir belirtmiştir.

Temalar üzerinden yapılan incelemede ise özellikle vurgulanmalıdır ki gençlerin küresel ısınma ve iklim değişikliği hakkındaki ana görüşü çevrenin korunmasının geleceği korumak anlamına gelmektedir. Aynı şekilde verilen cevaplardan anlaşılmaktadır ki gençler, iklim değişikliğini doğrudan yaşamaya başladıklarını ve bu sorunu doğrudan gözlemleyebildiklerini belirtmektedirler. Gençlerin sunduğu çözüm önerilerin ana temasını ise üretilecek siyasi ve hukuki politikalar oluşturmaktadır. Aynı şekilde gençlerde oluşmuş olan çevre bilincinin de medya aracılığıyla daha hızlı inşa edildiği düşünüldüğünde toplumsal bilincin özellikle görsel ve popüler medya araçlarıyla sağlanabileceği söylenebilir.

Öneriler

İklim değişimi bilindiği üzere bir çok etkiye sahip. İnsanların faaliyetleri sonucu ortaya çıkan kirlenmeler, iklim değişimine neden olabilmektedir. Fabrikalardan çıkan gazlar, sanayi atıklarının bilinçsizce denizlere ve sulak alanlara dökülmesi, çarpık kentleşme sonucu bacalardan yoğun biçimde

salınan gazlar ve bir çok etmen iklim değişiminde önemli rol oynamaktadır. Nitekim günümüzde de iklim değişikliğini hissetmek mümkündür.

Çevre kirliliği henüz ortaya çıkmadan koruyucu önleyici tedbirler almak çok önemlidir. Hem bireysel hem de devlet yöneticilerine büyük görevler düşmektedir. Çevre bilinci kazanmak, doğayı sahiplenmek, çevreyi kirletmemek bir insanlık görevidir. Bireylerin bu noktada bilinçlenmesi için çalışmalar yapılması faydalı olacaktır. Yapılan araştırmalar da göstermiştir ki küçük yaşlarda çevre bilinci aşıl原因an bireyler ileride çevreye ve doğaya daha duyarlı olmaktadır

Çevre bilinci eğitimi ilkokuldan itibaren öğrencilere uygulamalı olarak ders müfredatlarında yerini almalıdır. Doğayla iç içe büyüyen çocukların, ilerde çevre konusunda daha duyarlı davranacağını araştırmalar göstermektedir. Sadece okul ortamında değil, ev ortamında da bu bilincin yerleşmesi için ebeveynlerle okul arasında iş birliği yapılmalıdır.

Çocukların ve gençlerin doğa ve çevre ile ilgili projelere daha fazla katılması sağlanabilir. Bununla ilgili sivil toplum kuruluşları ile iş birliği halinde hareket edilebilir. İl ve ilçelerdeki gençlik merkezleri, okullar ve yerel yönetimler de ortak faaliyetlerini sürdürmeli.

Yeni eğitim modelleri ülkemizdeki eğitim sistemine entegre edilebilir böylece küçük yaştan itibaren sorumluluklarını bilen, çevreye duyarlı nesiller yetişecektir. Okul ortamında uygun şartlar sağlanmalı, doğa etkinliklerinin artırılması faydalı olacaktır. Bunun yanı sıra dünyada da pek çok örneği olan "orman okulları" sayısı ülkemizde de artırılmalı. Gerekli altyapı ve fon için devlet ile iş birliği yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akyol, A. ve Örucü,Ö.(2019). İklim Değişimi Senaryoları ve Tür Dağılım Modeline Göre Kızılıçık (Cornus mas L.) Türünün Odun Dışı Orman Ürünleri Kapsamında Değerlendirilmesi, *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*,17, 224-233
- Algan,T. ve Bilen,S.(2005). . Toprak Kirlenmesi ve Biyolojik Çevre. *Atatürk Üniv. Zir.Fak.Derg.* 36 (1), 83-88, ISSN 1300-9036.
- Alkan, A. (2018). Hava Kirliliğinin Ciddi Boyutlara Ulaştığı Kentlere Bir Örnek: Siirt. *BEÜ SBE Derg.*,7(2), 641-66.
- Baykal,H. ve Baykal,T. (2008). Küreselleşen Dünya'da Çevre Sorunları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,5(9),1-17
- Cansaran,D. (2019). Gürültü Kirliliği Düzeyini Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma: Amasya Örneği.*Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 74(1), 89 – 108.
- Çakır Sümer, G.(2014). Hava Kirliliği Kontrolü: Türkiye'de Hava Kirliliğini Önlemeye Yönelik Yasal Düzenlemelerin Ve Örgütlenmelerin İncelenmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, ISSN 1307-9832, 38-56.
- Demircan, M., Demir,Ö., Atay,H., Eskioğlu,O., Yazıcı,B., Gürkan,H., Tuvan,A., Akçakaya,A.(2014). Türkiye'de Yeni Senaryolara Göre İklim Değişikliği Projeksiyonları.*Tücaum-VIII.Coğrafya Sempozyumu*,Ankara.
- Dowd,B., Press,D.,Huertos,M.(2008). Agricultural nonpoint source water pollution policy: The case of California's Central Coast. *Agriculture, Ecosystems & Environment*,128(3) , 151-161.
- Elkoca, E.(2003). Hava Kirliliği ve Bitkiler Üzerindeki Etkileri. *Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Derg.* 34 (4), 367-374.

- Erökten,S.(2015). Bölgelere Göre Öğrencilerde Çevre Bilincinin Karşılaştırılması.*PAU Egit Fak Derg(38)*, 169-179.
- Erten,S.(2006). Çevre Eğitimi Ve Çevre Bilinci Nedir, Çevre Eğitimi Nasıl Olmalıdır? *Çevre ve İnsan Dergisi*, Sayı 65/66, Ankara.
- Gül,F.(2013). İnsan-Doğa İlişkisi Bağlamında Çevre Sorunları Ve Felsefe *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,14, 17-21.
- İbret,Ü. ve Aydınöz, D.(2009).Şehirleşmede Yanlış Yer Seçiminin Hava Kirliliği Üzerine Olan Etkisine Bir Örnek: Kastamonu Şehri. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi*, 18, 71-88,
- Jones, A., Roberts, D.L. and Woodage, M.J., (1999). The indirect effects of anthropogenic aerosol simulated using a climate model with an interactive sulphur cycle. *Global Climate*.
- Karaca, A. ve Turgay, O.C. (2012). Toprak Kirliliği. *Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Dergisi*. 1(1), 13 – 19
- Karakaya, E. ve Sofuoğlu,E.(2015, Mayıs).İklim Değişikliği Müzakerelerine Bir Bakış: 2015 Paris İklim Zirvesi, *International Symposium on Eurasia Energy Issues*,İzmir.
- Keeling, C.D. ve Whorf, T.P., (2005). Atmospheric CO2 Records from Sites in the SIO Airsampling Network. Trends: A Compendium of Data on Global Change. Carbon Dioxide Information Analysis Center, Oak Ridge National Laboratory, U.S. Department of Energy, Oak Ridge.
- Kılıç, M. ve Adalı,S.(2020). Pazar Yerinde Gürültü Kirliliğinin Belirlenmesi: Bursa İli Örneği. *DÜMF Mühendislik Dergisi* ,11(3), 1421-1430.
- Kılıç,M. ve Tuluç,T.(2020). Üzeri Açık Bir Alışveriş Merkezinde Gürültü Kirliliğinin Belirlenmesi: Kocaeli İli Örneği. *Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi*, 7(3), 663–671
- Mcculloch, S. (2006). Global warming threatens fisheries. *Times*. December 2006.
- Moradi,M. ve Tamer,N.(2017). Bursa Örneğinde Kentsel Büyümenin Yerel İklim Değişikliği Üzerine Etkisi. *TMMOB Şehir Plancıları Odası*, 27(1), 26- 37. Doi: 10.14744/planlama.2017.38039
- Özdemir, M.A. ve Uçar, H. (2006). Afyonkarahisar Kent Ekosisteminde Su Kirliliği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), 123-158.
- Özşahin,E., Eroğlu,İ.,Pektezel,H. (2016).Keşan'da (Edirne) Hava Kirliliği. *Selçuk Ün. Sos. Bil. Ens. Der.*, 36, 83-100.
- Öztürk,B., Düzovalı,G.(2011). Okullarda Hava Kirliliği Ve Sağlık Etkileri. *X. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi*, 13/16 NİSAN 2011/İZMİR.
- Öztürk,K.(2002). Küresel İklim Değişikliği ve Türkiye'ye Olası Etkileri,*Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* ,47-65.
- Pandey, S.(2006). Water pollution and health. *Kathmandu University Medical Journal (KUMJ)*, 4(1), 128-134 PMID: 18603885.
- Sezgin, S. ve Mutlu,A.(2017). Ülkemizde Gürültü Farkındalığı Sorunu: Şişli Örneği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19/2 , 676-700.
- Solomon, S., D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K.B. Averyt, M. Tignor and H.L. Miller (eds.), (2007). Technical Summary. In: Climate Change: The Physical Science Basis. *Contribution of Working Group*

- I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, 2007.
- Soysal,A. ve Demiral,Y. (2007).Kapalı Ortam Hava Kirliliği. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 6 (3),221-226.
- Stansfel, S.,Matheson,M.(2003). Noise pollution: non-auditory effects on health.*British Medical Bulletin*, Volume 68, Issue 1, December 2003, Pages 243–257, <https://doi.org/10.1093/bmb/ldg033>.
- Stojic,N.,Pucarevic,M.,Stojic,G. Railway transportation as a source of soil pollution. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, Volume 57, December 2017, Pages 124-129.
- Şimşekli,Y.(2004). Çevre Bilincinin Geliştirilmesine Yönelik Çevre Eğitimi Etkinliklerine İlköğretim Okullarının Duyarlılığı *Eğitim Fakültesi Dergisi XVII* (1),83-92.
- T. C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2018). Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu. https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/cevre_sorun_2018-20180702151156.pdf adresinden edinilmiştir.
- Tümer, E.(2017). Kahramanmaraş İlinde Su Kirliliğinin Çiftçiler Üzerine Etkileri. *Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Derg.*, 48 (1), 25-31.
- Türkeş, M. (1997). 'Hava ve iklim kavramları üzerine'. *TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi*, 355, 36-37, Ankara.
- Türkeş, M.,Sümer, U.,Çetiner,G.(2000, Nisan). Küresel İklim Değişikliği Ve Olası Etkileri. *Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü*, Ankara.
- Türkeş, M., (2004). Küresel İklim Değişikliği ve Olası Sonuçları. *Hava kuvvetleri Dergisi*, 348,70-77.
- Vural,M. ve Balanlı,A.(2005). Yapı Ürünü Kaynaklı İç Hava Kirliliği Ve Risk Değerlendirmede Ön Araştırma. *YTÜ Mim. Fak. e-Dergisi*,1(1),28-39.
- Watson, R. T. (2001). Climate Change 2001. Presented at the resumed Sixth Conference of Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change, Bonn.
- Yılmaz, A. ve Yanarates,E.(2020). Öğretmen Adaylarının “Su Kirliliği” Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının Veri Çeşitlemesi Yoluyla Belirlenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1500-1528, doi: 10.24106/kefdergi.722554.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction and Research Questions & Purpose

Climate change affects all living things. There are too many signs of climate change. It is possible to feel these effects. Global warming, environmental pollution, ecosystem degradation are the product of climate change. The health of humans and animals is deteriorating, and deaths can occur. Climate change also causes many problems. Migrations, wars, diseases, deaths can happen. Environmental problems are increasing due to industrialization and urbanization. Pollution in areas such as air, water, and soil is changing the climate. In my research, I aimed to examine young people's perception of climate change. As a result, I studied that the young people I interviewed had climate change awareness.

Research Questions are:

Where most of life is spent?

What is environmental awareness, how should it be?

What are your views on climate change, what does it mean to you?

When did such concepts as climate change and global warming first enter your life?

What can global warming and climate change change in our lives and what problems can it lead to?

What are our individual and social tasks on climate change according to you?

What is your knowledge about such concepts as environmental awareness in general, ecological footprint, ecological literacy in general?

What kind of activities should be carried out to improve national and international climate and environmental awareness, do you think that the current law and awareness are enough?

It was aimed to find out the level of knowledge of young people about climate change.

Methodology

In the study, thematic content analysis was performed. The answers of the individuals participating in the interview are directly encoded and divided into chunks. The coding process was performed using the MAXQDA program. In the study, based on the confidentiality of the identities of the participants, an identification in the form of N1, N2, ..., N10 was made instead of credentials based on the confidentiality of the participants' identities.

Results and Conclusions

The environment is constantly polluted. This causes the climate to diverge. Climate change affects not only humans, but animals and plants. Polar bears, bees, Penguins and similar animals have come to the danger of extinction. Gaining environmental awareness is very important. This education should be given from childhood. It should be understood that the environment should not be polluted. It has been determined that young individuals are active in the environment. This is also promising.

Yazarların Biyografisi

Abdullah IŞIK

Yazar, Sinop Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Bölümünde öğretim üyesi ve bölüm başkanı olarak görev yapmaktadır.

İletişim

aisik@sinop.edu.tr

ORCID Adresi

<https://orcid.org/0000-0002-5339-2883>

Zeynep ULUS

Sorumlu yazar, Sinop Üniversitesi Disiplinlerarası Çevre Sağlığı Anabilim Dalında yüksek lisans yapmaktadır.

İletişim

zeynepulus07@hotmail.com

ORCID Adresi

<https://orcid.org/0000-0003-0599-3016>